

[Johs. Christiansen.]

og ser iøvrigt ingen hindring for at anbefale nærværende forslag som et udmærket grundlag for den videre forhandling i udvalg.

Efter ministerens udtalelser her i tinget den 14. januar og de meget udførlige bemærkninger, som ledsager forslaget, er der ellers ikke for mig større anledning til at gøre yderligere bemærkninger om enkelthederne, men der er et par betragtninger af mere principiel natur, som jeg gerne vil gøre. I modsætning til loven af 4. oktober 1919 har de nu forelagte afløsningsbestemmelser ingen stor eller betydningsfuld samfundsinteresse bag sig, således som ærede ordførere allerede før mig med rette har understreget. Efter en justitsministeriel opgørelse af 1938—39, revideret og ajourført i 1949; udgør de bundne kapitaler, som lovforslaget omfatter, et forholdsvis beskedent beløb, nemlig knap 36 mill. kr.; det er jo efter vore dages værdimål et beskedent beløb. Det er fordelt på 77 fideikommissar, som det påhviler myndighederne at føre kontrol med. Her er altså tale om en måske ikke så forfærdelig stor opgave, men dog en administrativ opgave, som justitsministeriet af let forståelige grunde ønsker sig fritaget for, og da administrationen er mere end omfattende nok i forvejen, taler også dette til gunst for forslagens gennemførelse.

Nu er det imidlertid ikke sådan, at al kontrol vil blive overflødiggjort, selvom lovforslaget gennemføres. Af fideikommissets kapital båndlægges de to femtedele til første successor, og det påhviler, såvidt jeg har forstået, overformynderiet at føre tilsyn med, at denne deling af kapitalen foregår på lovmæssig måde, ligesom samme myndighed yderligere skal føre kontrol med den del af kapitalen, som fideikommissbesidderen kan få brugs- eller rentenydelsesret til.

Jeg har ingen indvending at gøre imod det principielle i, at en sådan kontrol skal føres — det er klart — men jeg vil dog i denne forbindelse gerne spørge den højtærede justitsminister, om bestemmelserne i lovforslagets § 6, stk. 2, ikke er lovlig nærtagne. Er det virkelig nødvendigt at ulejlig overformynderiet i forbindelse med kapitaler, hvis afkastning ligger mellem 100 og 400 kr. årlig? Det er ikke noget stort spørgsmål, det indrømmer jeg gerne, men der kunne dog blive tale om en forenkling, og

hvorfor strengt taget gøre livet mere indviklet end nødvendigt?

En noget større principiel betydning knytter sig til et andet spørgsmål, som jeg vil stille. I sin fremsættelsestale gjorde ministeren den bemærkning, at afløsningen måtte være tvungen, for nu måtte der gøres rent bord, som ministeren udtrykte sig. En opfattelse som denne taler naturligvis til ære for ministerens renlighedssans, men når det til støtte for tvungen afløsning bliver anført, at „indenfor fideikommissbesiddernes egne rækker har man med stadig voksende styrke ønsket mulighed for en afløsning“, må jeg dog sige, det er klart, at nogen meget stor del kan der næppe blive tilbage, selvom man måske indrømmede frivillighedsprincippet en vis ret.

Jeg har allerede sagt, at jeg principielt er enig med ministeren i, at en afløsningsordning, som tiden jo allerede er løbet fra her, ville være ønskelig. Men dels betonedes ministeren selv, at der ingen samfundsinteresser knytter sig til en sådan afløsning, og dels foretrækker jeg — det gælder forøvrigt i alle livets forhold — frivillighedsprincippet fremfor tvangen, når denne sidste ikke ligefrem er påkrævet af hensyn til almenvellet. Det, jeg derfor gerne vil spørge den højtærede justitsminister om, er da dette, om man ikke i et nærmere bestemt omfang kunne lade afløsningsordningen være fakultativ. Jeg lagde meget vel mærke til, hvad den sidste ærede ordfører, det ærede medlem fru Hanne Budtz, sagde herom, men hvis det virkelig forholder sig, som det er sagt, at et stadig stigende antal fideikommissbesiddere selv ønsker en afløsning, vil, som jeg bemærkede før, det antal, der i øjeblikket ikke ønsker en sådan, jo ikke blive ret stort, og for disse sidste kunne man da sætte en frist på nogle få år, således at forstå, at hvis de ikke indenfor denne frist selv begærede afløsningen og fik den i orden, faldt de naturligvis ved fristens udløb ind under bestemmelser af den art, som foreskrives i det foreliggende lovforslag. Hvorvidt man så til en sådan bestemmelse skulle knytte en lidt højere afgift end den, der foreslås i lovforslaget, bl. a. til bestridelse af de derved forøgede omkostninger, vil ikke være noget stort spørgsmål, og derom ville jeg meget gerne inklade mig i en forhandling.